اسڪول ۾ اڄ هر سال جيان ملڪ جي آزاديءَ جو ڏينهن چوڏهين آگسٽ ملهايو پيو وڃي. اسڪول کي اڇي ۽ سائي رنگ جي جهنڊين سان سينگاريو ويو هو. ٻار تو ٽي وڏا صبح ساڻ جوش ۽ جذبي سان اسڪول اچي رهيا هئا. هرڪو ڏاڍو خوش هو.

وڏن ٻارن لاءِ مِلي نغمہ ۽ تقريري مقابلا هئا. اُهي ملي نغمن جي تياري ڪري رهيا هئا. ننڍڙن ٻارن کي فينسي ڊريس شو ڪرڻ لاءِ چيو ويو هو. سيئي ٻار اسڪول ۾ ڏاڍا خوش هئا. هر پاسي اڇا ساوا ۽ رنگ برنگي ڪپڙا پهريل ٻار ملڪ جي سلامتيءَ جا گيت ڳائي رهيا هئا.

پهرئين ۾ ٻئي درجي جي شاگردن فينسي ڊريس ۾ حصو ورتو. ڪو هاريءَ جو ويس پائي آيو. ڪو ٽريفڪ پوليس، ڪو ڊاڪٽر ۽ ڪو وري پائليٽ بڻجي آيو. ڪي ٻار وري آزاديءَ جي اهم ڪردارن ۾ سامهون اچڻ لاءِ تيار ٿي رهيا هُئا. ٻارن جا چهرا ٻهڪي رهيا هُئا.

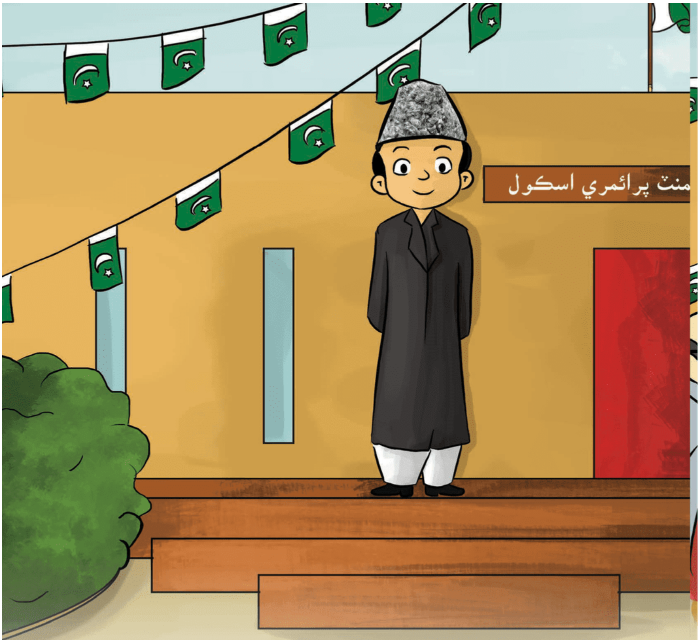

ٻار فينسي ڊريس شو ۾ مختلف شخصيتن جي روپ ۾ سامهون اچي اُن شخصيت بابت ٻڌائي رهيا هئا. سارنگ، قائداعظم جي ڪردار ۾ ظاهر ٿيو ۽ سيني کي ٻڌايائين ته ”منهنجو نالو محمد علي جناح آهي، مون کي توهان قائداعظم جي نالي سان ياد ڪندا آهيو.“

مارئي، چيو ”منهنجو نالو فاطمہ جناح آهي آءٌ
قائداعظم محمد علي جناح جي ڀيڻ آهيان.“
اسلم، چيو تہ ”آءٌ علامہ اقبال آهيان. مون توهان
ٻارن لاءِ بہ نظم لکيا آهن.“ عامر، ٻڌائڻ لڳو ”آءٌ
حسن علي آفندي آهيان. مون ٻارن جي تعليم
لاءِ ڪراچيءَ ۾ ’سنڌ مدرستہ اسلام‘ جو بنياد
وڌو.“

اهڙيءَ ريت سڀئي ٻار واري واري سان انهن شخصيتن جا ڳڻ ڳائيندا پنهنجن جاين تي واپس آيا. ننڍڙن ٻارڙن جي ان پياري ڪاوش تي استاد ڏاڍا سرها نظر اچي رهيا هئا. سڀني والدين ۽ ٻارن تاڙيون وڄايون ۽ ٻارن جي حوصلا افزائي ڪئي. ٻارن کي بہ مزو اچي رهيو هو.

ان ڪان پوءِ وڏن ٻارن مِلي نغمہ ڳايا ۽ انهن جا تقريري مقابلا ٿيا. تقريب جي پُڄاڻيءَ تي استادہ اسڪول جا ٻار ۽ والدين ڏاڍا خوش هئا. والدين استادن ڪي سندن ڪوشش تي داد پڻ ڏنو. اُن ڪان پوءِ ٻار والدين سان گڏجي خوشي خوشي گهر ڏانهن روانا ٿيا.

بِگ بُڪس

BIG BOOKS

(پهرئين درجي لاءِ)

پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ (USAID-Pakistan Reading Project) يُو ايس ايڊ (USAID) جي مالي سهڪار سان عمل ۾ ايندڙ پنج ساله پروگرام آهي. جنهن جو مقصد پاڪستان ۾ صوبائي ۽ علائقائي تعليم کاتي جي تعاون سان شروعاتي دَرجن جي شاگردن ۾ 'پڙهڻ' جي صلاحيتن ۾ بهتري آڻڻ آهي. ان سلسلي ۾ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ پهرئين دَرجي جي شاگردن ۾ سنڌي پڙهڻ جي مهارتن کي وڌائڻ لاءِ هِي تدريسي مواد تيار ڪيو آهي.

بِگ بُڪس انهيءَ تدريسي مواد جو اهم حصو آهن. هي ڪتاب استاد، شاگردن آڏو 'وڏي آواز ۾ پڙهڻ' واري طريقي مطابق پڙهندا. 24 هفتن لاءِ 24 بِگ بُڪس لکيا ويا آهن، هر هفتي هڪ بِگ بُڪ پڙهايو ويندو. هر بِگ بُڪ جي پٺيان استادن لاءِ اُن هفتي جي پڙهڻ جي مهارتن لاءِ سرگرميون ڏنيون ويون آهن. وڏي آواز سان پڙهڻ دوران ان ڳالهه جو خيال رکڻ گهرجي ته شاگردن کي مڪمل ڪهاڻي پڙهي ٻڌائجي. بِگ بُڪس جون هي ڪهاڻيون لکڻ دؤران ڪيترن ئي اصولن کي نظر ۾ رکيو ويو آهي. مثال طور، مخصوص موضوعن جي چونڊ، شاگردن جي عمر ۽ ذهني سطح، مناسب لفظن جو ذخيرو، سادو اسلوب ۽ شاگردن جي دلچسپيءَ جي عنصر کي قائم رکڻ لاءِ واضح ۽ وڻندڙ تصويرون وغيره.

هن ڪاوش جي نتيجي ۾ استاد، شاگردن جي 'پڙهڻ' جي مهارتن: ڇپيل تصوُر، صوتي ڄاڻ، صوتيات، لفظن جو ذخيرو، رواني ۽ تفهيم جي صلاحيتن ۾ واڌارو آڻي سگهندا. هي بِگ بُڪس، اسڪول لائبريري جو حصو بڻجندا ته جيئن ايندڙ شاگرد پڻ هنن ڪتابن مان لاڀ حاصل ڪري سگهن ۽ ٻولي سکڻ ۽ پڙهڻ ۾ دلچسپيءَ جو هِي سلسلو جاري رهي.

اسان کي اميد آهي ته پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي هيءَ ڪاوش سنڌ جي پرائمري اسڪولن ۾ پڙهڻ جي معيار کي بهتر کان بهتر بڻائڻ ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪندي. پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ ۾ هيٺ ڏنل تعليمي ۽ تدريسي مواد شامل آهي:

- ٽي آءِ جي ماڊيولز
- سبقي منصوبا
- فليش ڪارڊز
- وڊيوز
- ورڪ بُڪ
- بِگ بُڪس
- سُر (Vowel) آوازن جا چارٽ

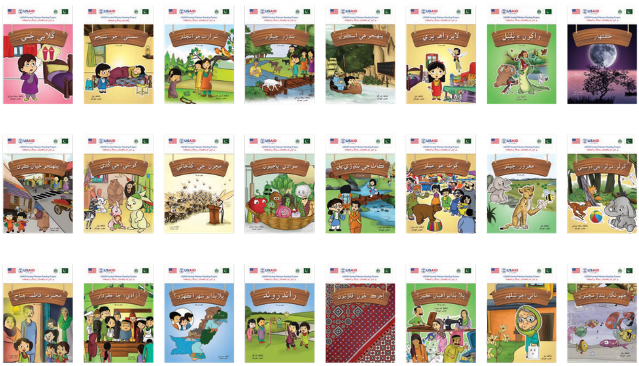

تدريسي مواد جي تياريءَ دؤران هن کي هر قسم جي غلطيءَ کان آجو رکڻ جي ڀرپور ڪوشش ڪئي وئي آهي. تنهن هوندي به استعمال دؤران جيڪڏهن ڪا ڪمي نظر اچي ته ان بابت مهرباني ڪري ٿرت پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي صوبائي/ ضلعي آفيس کي ڄاڻ ڏني وڃي. ان سهڪار جي لاءِ اسان اوهان جا ٿورائتا رهنداسين.

اُستادن جي لاءِ هدايتون

پهريون ڏينهن (اڳڪٿي، اڳوڻي معلومات ۽ ڳالهه ٻولهه)

پڙهڻ کان پهريان

شاگردن کي ڪهاڻيءَ جو ٽائيٽل ڏيکاري پڇو تہ:
- توهان جي خيال ۾ اڄ ڪهڙي ڪهاڻي پڙهنداسين؟
- توهان جي خيال ۾ ٻار ڇا ڪري رهيا آهن؟

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 3 ڏيکاري پڇو تہ ٻار اسٽيج تي ڇو بيٺل آهن؟
- چوڏهين آگسٽ ڇو ملهايو ويندو آهي؟

پڙهڻ کان پوءِ

- ٻارفينسي ڊريس شو ۾ ڪهڙن روپن ۾ اسٽيج تي آيا؟
- ڪهاڻيءَ جو ڪهڙو ڪردار توهان کي پسند آيو ۽ ڇو؟
- توهان جي اسڪول ۾ ڪهڙا قومي ڏينهن ملهايا ويندا آهن؟

ٻيو ڏينهن (آوازن جي مشق)

پڙهڻ کان پهريان

- شاگردن کان پڇو تہ اڄ توهان ڪهڙو اکر/آواز سکيو آهي؟ (جواب: ا) آوازن جي چارٽ مان ٻڌايو.
- توهان اکر [الف] سان شروع ٿيندڙ ڪجهہ لفظ ٻڌايو. (انب، اک، امان، ادا)

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 1 ۾ ڏنل جملو 'اسڪول کي اڇي ۽ سائي رنگ جي جهنڊين سان سينگاريو ويو هو' پڙهو ۽ شاگردن کان پڇو تہ هن جملي ۾ اهڙا لفظ ٻڌائين جيڪي اکر/آواز [الف] سان شروع ٿيندڙ هجن. (جواب: اسڪول، اڇي)
- لفظ 'اسڪول' کي ٽاڙي وڃرائي پدن ۾ پڙهايو. (اسڪول /ا/، /سـ/، /ڪُو/، /ل/)
- لفظ 'اسڪول' ۾ گهٽا پد/آواز آهن؟ (جواب: چار)

ٽيون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، سنڌي ۽ ٻي ڪا مادري زبان)

پڙهڻ کان پهريان

(ٿي سگهي ٿو تہ توهان جي ڪلاس ۾ ڪجهہ اهڙا ٻار موجود هجن جن جي مادري ٻولي سنڌي نہ هجي، ان صورت ۾ هي سوال توهان انهن ٻارن کان پڇندؤ).
- شاگردن کي ڪهاڻيءَ جي ٽائيٽل تي 'سائو رنگ' ڏيکاري پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ هن رنگ کي ڇا چوندا آهن؟

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 4 تي 'جهنڊين' جي تصوير ڏيکاري شاگردن کان پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ هن کي ڇا چوندا آهن؟
- صفحي نمبر 7 تي جملو 'استاد ڏاڍا سرها نظر آيا' کي تاثرات سان ادا ڪري انهن جي ٻولي ۾ ورجائڻ لاءِ چئو.

چوٿون ڏينهن (ڇَپيَل تَصور)

پڙهڻ کان پهريان

- ٻارن کي ڪتاب جو اڳيون ۽ پويون حصو ڏيکاريو، ڪهاڻي جي عنوان طرف اشارو ڪري ان جو نالو پڙهو گڏوگڏ ليکڪ ۽ مصور جا نالا پڙهي ٻڌايو.

پڙهڻ دؤران

- ڪهاڻي کولي پڇو ڪٿان کان پڙهڻ شروع ڪنداسين؟
- پهرئين سِٽ ختم ڪرڻ کان پوءِ سوال ڪيو تہ هاڻي اسان کي ڪهڙي سِٽ پڙهڻ گهرجي؟

پڙهڻ کان پوءِ

- ڪهاڻيءَ جو ڪو بہ صفحو کولي پڇو تہ صفحو نمبر ڪٿي لکيل آهي؟
- ڪهاڻيءَ جو آخري لفظ ڪهڙو/ڪٿي آهي؟

پنجون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، پهاڪا ۽ اصطلاح)

پڙهڻ دؤران

- صفحي نمبر 1 ۾ جملو 'ٻار توڙي وڏا صبح سان جوش ۽ جذبي سان اسڪول اچي رهيا هئا' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'شَوق' پوءِ مثال ڏيو. (اسان آزادي وارو ڏينهن جوش ۽ جذبي سان ملهائيندا آهيون) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 4 ۾ جملو 'والدين ٻارن جي حوصلہ افزائي ڪرڻ ۾ اڳيان اڳيان هئا' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'همٿ وڌائڻ' پوءِ مثال ڏيو. (بابا امتحان ۾ پاس ٿيڻ تي منهنجي حوصلہ افزائي ڪئي) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ٺاهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 2 ۾ 'گيت' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.
- صفحي نمبر 8 ۾ 'داد ڏنو' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.

ڇهون ڏينهن (ڳالهہ ٻولهہ، ڪهاڻيءَ جو ذاتي زندگيءَ سان ڳانڍاپو)

پڙهڻ کان پهريان

- پاڪستان جي آزاديءَ جا ڪهڙا ڪردار آهن؟
- پاڪستان جي جهنڊي ۾ ڪهڙا رنگ آهن؟

پڙهڻ دؤران

- اسڪول کي ڇا لاءِ سينگاريو ويو هو؟
- ننڍڙن ٻارن ڪهڙي مقابلي ۾ حصو ورتو؟
- وڏن ٻارن ڪهڙن مقابلن ۾ حصو ورتو؟
- والدين ڇو خوش ٿيا؟

پڙهڻ کان پوءِ

- توهان کي موقعو ملي تہ توهان ڪهڙي مقابلي ۾ حصو وٺندا؟
- ڪلاس ۾ گڏجي ملِي نغما ڳايو.

www.pakreading.org

This publication is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). It is produced by the USAID-funded Pakistan Reading Project in collaboration with the provincial/regional government. The contents are the sole responsibility of the project and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

هن اشاعت جي فراهمي آمريڪي عوام جي سهڪار سان بين الاقوامي ترقيءَ جي آمريڪي اداري طرفان ڪئي وئي آهي. هي دستاويز يو ايس ايڊ-پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ، صوبائي/ علائقائي حڪومتن جي تعاون ۽ پائيواري سان تيار ڪيو آهي. هن اشاعت جي مڪمل ذميواري پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي آهي ۽ ضروري نہ آهي تہ هي يو ايس ايڊ يا آمريڪي حڪومت جي نظريي جي عڪاسي ڪندي هجي.